

AZƏRBAYCAN DİLİ

FƏNNİ ÜZRƏ ELEKTRON DƏRS VƏSAİTİ

IV. Morfologiya

31. Felin təsriflənən və
təsriflənməyən formaları

Felin təsriflənən və təsriflənməyən formaları

Fellər şəxsə, kəmiyyətə və zamana görə dəyişə bilib- bilməməsi baxımından iki böyük qrupa bölünür:

1. Təsriflənən formalar

Şəxsə və kəmiyyətə görə dəyişə bilər.
Bunlara felin şəkilləri deyilir.

1. Əmr şəkli
2. Xəbər şəkli
3. Arzu şəkli
4. Lazım şəkli
5. Vacib şəkli
6. Şərt şəkli

2. Təsriflənməyən formalar

Şəxsə, kəmiyyətə və zamana görə dəyişə bilmir.

1. Məsdər
2. Feli sifət
3. Feli bağlama

IV. Morfolojiya

32. Felin zamanları

Felin zamanları

Felin zamanları işin nə zaman və neçənci şəxs tərəfindən icra edildiyini və ya edilmədiyini bildirir.

1. Keçmiş zaman

I. Şühudi keçmiş

Hərəkətin keçmişdə icra olunub- olunmadığını qətiyyətlə bildirir.

-dı⁴

Fel+ dı +şəxs şəkilçisi
aldım
oxudum

II. Nəqli keçmiş

Keçmişdə icra edilmiş və ya edilməmiş hərəkət haqqında nəql yolu ilə məlumat verir.

-miş⁴

almışdım, oxumuşdum
II və III şəxsdə **-ib**⁴ şəkilçisi vasitəsilə də əmələ gələ bilər *sən*
gəlibsən

Felin zamanları

2. İndiki zaman

Hərəkətin söhbət gedən vaxt icra edildiyini bildirir.

-ır⁴ (y)

Fel+ ır⁴+ şəxs şəkilçisi

alıram

oxuyursan

Felin zamanları

3. Gələcək zaman

I. Qəti gələcək

II. Qeyri- qəti gələcək

İşin gələcəkdə icra ediləcəyini (və ya edilməyəcəyini) bildirir.

-acaq⁴ (y)
alacağam
oxuyacaqsan

-ar² (y)
alaram
oxuyarsan

IV. Morfolojiya

33. Felin şakilləri

Felin şəkilləri

Felin şəkilləri danışan, yazan şəxsin görülən işə münasibətini bildirir. Danışan şəxsin münasibətinə görə işin icrası ola bilər və s.

	Adı	Tərifi	Şəkilçisi	Misallar
1	Əmr şəkli	Əmr, xahiş, məsləhət bildiren fel şəklinə əmr şəkli deyilir.	Xüsusi şəkilçisi yoxdur. Zamana görə dəyişmir. Fel+şəxs şək.	Mən al-ım Sən al O al-sın Biz al-aq Siz al-ın. Onlar al-sınlar.
2	Xəbər şəkli	İşin nə zaman və kim tərəfindən görüldüyünü bildiren fel şəklinə xəbər şəkli deyilir.	Xüsusi şəkilçisi yoxdur. Fel+zaman şək.+şəxs şək.	Mən al-ır-am. Mən al-dı-m. Mən al-acağ-am. Mən al-ar-am.
3	Vacib şəkli	İcra ediləcək işin zəruri olduğunu bildiren fel şəklinə felin vacib şəkli deyilir.	-malı, -məli Məzmununda gələcək zaman anlayışı var.	Yaz-malı-yam. Gəl-məli-sən. Oxu-malı-dır.

	Adı	Tərifi	Şəkilçisi	Misallar
1	Lazım şəkli	İcra ediləcək işin lazım olduğunu bildirən fel şəklinə felin lazım şəkli deyilir.	-ası, -əsi, -yası, -yəsi Gələcək zaman anlayışı var	Gəl-əsi-yəm Bax-ası-yam Ye-yəsi-yəm Bağla-yası-yam
2	Şərt şəkli	Hərəkətin icrasının müəyyən şərtlə bağlı olduğunu bildirən fel şəklinə felin şərt şəkli deyilir.	-sa, -sə, əgər Gələcək zaman anlayışı var.	Gəl-sə-m Əgər oxu-sa-n Danış-sa
3	Arzu şəkli	İşin gələcəkdə icrasının arzu edildiyini bildirən fel şəklinə arzu şəkli deyilir.	-a, -ə (y) fel+-a, -ə Zamana görə dəyişmir. Gərək, kaş	Gərək yaz-a Kaş bil-ə.